

ZPRÁVA Z KONFERENCE KONZERVÁTORŮ-RESTAURÁTORŮ HODONÍN, 2013

Konference konzervátorů-restaurátorů, která byla letos pořádána Metodickým centrem konzervace Technického muzea v Brně a Jihomoravským krajem v rámci projektu Porta Culturae EÚS AT-CZ 2007-2013, financovaného z evropského fondu pro regionální rozvoj, se letos konala ve dnech 10. - 12. 9. 2013 v Hodoníně. Spolupořadatelem tohoto odborného setkání bylo tentokrát Masarykovo muzeum v Hodoníně a Komise konzervátorů-restaurátorů AMG. Program konference, na které bylo finálně registrováno více než 250 účastníků, byl letos mimořádně bohatý na kvalitní odborné příspěvky z nejrůznějších oblastí výzkumu a ochrany předmětů kulturního dědictví. Na konferenci byly prezentovány přes dvě desítky odborných studií zahrnujících konzervátorské-restaurátorské zásahy, materiálové průzkumy včetně analýz parametrů prostředí ukládání muzejních sbírek a jednotlivých předmětů kulturní povahy.

Příklad účelné mezioborové spolupráce, bez které se již v současné době neobejde žádný průzkum archeologických artefaktů, byl obsahem úvodního příspěvku o langobardském pohřebišti v Kyjově. Mimořádně významný nález, zahrnující například pozlacené stříbrné spony s drahými kameny nebo bronzové vědro s figurálními motivy, byl zkoumán počítačovou tomografií a mikroanalýzou SEM-EDX ve spolupráci Metodického centra konzervace Technického muzea v Brně a Masarykova muzea v Hodoníně. Výsledky přispěly k poznání technologií používaných v raném středověku a způsobu pohřbívání populace v době stěhování národů. Neméně zajímavé byly informace o elektrolytickém čištění velkomoravských stříbrných šperků a postupu zhotovení replik stříbrných gombíků, které probíhalo v Archeologickém ústavu AV ČR, Praha. Zasazení těchto výjimečných nálezů do historických souvislostí měli možnost účastníci konference posoudit i přímo na místě původního slovanského hradiště v Mikulčicích, jedním z cílů exkurze konference. O tom, že program se neomezuje pouze na výsledky práce vytvářené v českém prostředí, svědčí příspěvky zahraničních kolegů z Rakouska a Slovenské republiky. Možnost porovnat způsob ochrany proti biologickému napadení, aplikovaný ve vybraných rakouských muzeích ocenila řada konzervátorů-restaurátorů. Prezentované postupy odborníků ze Zemědělské univerzity ve Vídni, týkající se sanace pomocí inertních atmosfér (N_2 nebo CO_2) či řízené biologické predace, vyvolaly živou diskuzi a odezvu v auditoriu. Obdobně i sofistikovaný průzkum korozního poškození antických bronzových mincí z Umělecko-historického muzea ve Vídni byl ukázkou, u nás ne zcela běžného, propojení mezinárodních expertních laboratoří v rámci určení specifického druhu degradace olovených bronzů. Potěšující je stálý kontakt se slovenskými partnery, kteří letos představili práce z Památkového úřadu SR v Bratislavě ohledně stratigrafického průzkumu a identifikace technologie barvené vrstvy oltářních triptychů ze Spišského regionu, datovaného do konce 15. století. Z oblasti ochrany a uchovávání barvených fotografií byla prezentovaná studie ze Slovenské národní knihovny v Martine a Žilinské univerzity, zabývající se predikcí životnosti tohoto citlivého materiálu na základě aproximace Arrheniovske kinetiky tepelného stárnutí.

Velice atraktivním tématem jsou nesporně i výsledky konzervátorské-restaurátorské práce, prováděné přímo v místě archeologických výzkumů v egyptském Abusíru, kterých se účastní Český egyptologický ústav FF Univerzity Karlovy v Praze. Aplikace moderních karbonových kompozitů pro zpevnění a lepení kamenných fragmentů vykazuje velice dobré výsledky při stabilizaci nálezů in-situ i jednotlivých vyjmutých artefaktů. Starověký Egypt se promítal do dění konference i v příspěvku k určení pravosti egyptských sošek ze slitin mědi. Podrobná metalografická a chemická analýza složení slitiny vedená na Ústavu kovových materiálů a korozního inženýrství VŠCHT v Praze identifikovala použitý mosazný materiál a netypické korozní poškození, které odhalily nezdařilé padělky. Jako ukázkou správně vedené diskuze k stanovení celkového konceptu konzervátorské-restaurátorského zásahu lze vyzdvihnout příspěvek z Polabského muzea v Poděbradech a VŠCHT v Praze, zabývající se průzkumem a postupem restaurování skleněné emailové číše z r. 1693. Promyšleně zvolená technika lepení a

doplnění střepů je kompromisním řešením respektující požadavky na ochranu původních materiálů, re-konzervaci, i zlepšení srozumitelnosti a prezentaci cenného muzejního exponátu. Náročný konzervátorsko-restaurátorský zásah byl spojen též s ojedinělým předmětem - jantarovým oltáříkem ze zámku Rájec nad Svitavou. Tento přírodní materiál vyžaduje specifické ověřené řemeslné znalosti a velikou trpělivost při kompletaci poškozených fragmentů.

Pestrost příspěvků odráží další prezentovaná témata obsahující konzervátorsko-restaurátorské zásahy na knižní vazbě iluminovaného Koránu, re-konzervaci kostýmu historické loutky, restaurování jezdeckých sedel, obnovení funkčnosti mechanického hracího stroje - orchestrionu, průzkum výjimečné chebské reliéfní intarzie či nově provedený průzkum a konzervaci pohřebního oděvu Jana Diviše ze Žerotína. Pro dlouhodobé uchování sbírek je zásadní nastavení vhodných parametrů vnitřního prostředí, mezi které patří i omezení polutantů a prachu. Tomuto problému se věnovaly příspěvky kolegů Národní knihovny a Ústavu chemických procesů AV ČR. Příspěvek určený k odborné diskuzi na téma konzervátorsko-restaurátorská dokumentace a způsob zadávání a vedení prací v oboru představili zástupci Komise konzervátorů-restaurátorů AMG. Otázka dodržování etických standardů jednoznačně vymezuje kvalitu této profese, což se stalo i předmětem hlavního jednání v rámci plenárního zasedání komise, které se konalo v průběhu konference, dne 11. 9. 2013.

Navíc byl program opět zpestřen dvěma desítkami posterových prezentací, které jsou využívány zejména pro představení dílčích výsledků prací spojených s ochranou sbírkových předmětů či ukázek studentských prací z oboru konzervování-restaurování nebo prezentací aktuálně řešených výzkumných projektů. Svoje stálé místo má též prezentace firem a produktů, které se uplatňují na poli výzkumu a ochrany historických materiálů.

Do programu byla též znovu zapojena i odborná exkurze, zahrnující návštěvu několika profesně zajímavých lokalit. Prvním z těchto míst bylo Muzeum vesnice jihovýchodní Moravy ve Strážnici, kde si účastníci prohlédli expozici seznamující se způsobem života a bydlení lidu v horských oblastech Slovácka a Pomoraví. Dále program exkurze nabídl návštěvu gotických Zámeckých sklepů ve Strážnici a Slovanského hradiště v Mikulčicích. Závěrečnou částí exkurze pak byla plavba po Baťově kanále, která umožnila dozvědět se podrobnosti o této zajímavé technické památce. Součástí konference byly také prohlídky, které připravili pracovníci Masarykova muzea v Hodoníně. Účastníci tak dle svého zájmu navštívili stálou expozici věnovanou Tomáši Garrigue Masarykovi nebo výstavu Tajemství Langobardů a měli příležitost absolvovat komentovanou prohlídku města.

Kvalita většiny přednesených příspěvků na konferenci je jistě výsledkem vysoce kvalifikované odborné péče o naše kulturní dědictví, ale doufáme, že také v sobě reflektuje náročné recenzní řízení a schválení, které je potřebné pro jejich publikování v odborném periodiku Fórum pro konzervátory-restaurátory 2013. Za to patří dík všem autorům i dalším spolupracujícím partnerům, díky nimž se daří tuto kvalitu udržovat a dále rozvíjet. Poděkování patří také Asociaci muzeí a galerií ČR a Českému výboru ICOM za stálou podporu konání těchto konferencí a vydávání tištěných verzí příspěvků. Přejme si, aby tato tradice byla i nadále uchována.

V Brně, 30. 10. 2013
Alena Selucká

Obrazová dokumentace ke konferenci konzervátorů-restaurátorů Hodonín 2013:

